

Byla C-353/24

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. gegužės 15 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Administratīvā rajona tiesa (Latvija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. gegužės 13 d.

Pareiškėjos:

SIA EUROPARK LATVIJA

SKIDATA GmbH

Atsakovas:

Valsts ieņēmumu dienests

Dalyvaujant:

SIA 19 points

SIA Ernst & Young Baltic

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

(Apylinkės administracinis teismas, Rygos teismo rūmai, Latvija)

SPRENDIMAS

Ryga, 2024 m. gegužės 13 d.

<...> [teismo sudėtis],

dalyvaujant pareiškėjos SIA EUROPARK LATVIA atstovams ir pareiškėjos <...> SKIDATA GmbH atstovui, taip pat Latvijos Respublikos vardu veikiančios

institucijos *Valsts ieņēmumu dienests* (Valstybės mokesčių administratorius) atstovams, trečiosios šalies *SIA 19 points* atstovui ir atitikties patikros įstaigos *SIA Ernst & Young Baltic* atstovams,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą, pradėtą gavus *SIA EUROPARK LATVIA* ir Austrijoje įsisteigusios bendrovės *SKIDATA GmbH* skundus, kuriais buvo prašoma panaikinti 2022 m. rugsėjo 2 d. Valstybės mokesčių administratoriaus sprendimą.

Pagrindinės bylos dalykas ir reikšmingos faktinės aplinkybės

- 1 Pareiškėja *SIA EUROPARK LATVIA* yra Latvijoje registruota komercinė bendrovė, teikianti automobilių stovėjimo aikštelių arba garažų paslaugas.

Pareiškėja *SKIDATA GmbH* yra Austrijoje registruota komercinė bendrovė, kuri gamina automatinio mokėjimo įrenginius Austrijoje ir importuoja (per patronuojamąsias įmones ar kitus platintojus) tuos įrenginius į 25 Europos Sąjungos valstybes nares, įskaitant Latviją.

2015 m. birželio 30 d. ir lapkričio 27 d. pareiškėja *SIA EUROPARK LATVIA* iš bendrapareiškėjos *SKIDATA GmbH* platintojo įsigijo *SKIDATA GmbH* pagamintus automatinio mokėjimo įrenginius už kainą, į kurią įėjo įrengimo ir projekto valdymo išlaidos. 2015 m. spalio 8 d.–2015 m. gruodžio 30 d. aštuoni įsigyti *SKIDATA PARKING.LOGIC* įrenginiai (toliau – prekybos automatai) Valstybės mokesčių administratoriaus bendrojoje duomenų bazėje (registre) buvo įregistruoti kaip prekybos automatai.

- 2 *SIA Ernst & Young Baltic*, kaip įstaiga, atliekanti kasos aparatų, hibridinių kasos aparatų, kasos sistemų, specialių prietaisų ir įrangos atitikties patikrą, per kurią bandomi konkrečių modelių kasos aparatai, hibridiniai kasos aparatai, kasos sistemos, specialūs prietaisai ir įranga, jų modifikacijos ir programinės įrangos versijos, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techninių reikalavimų (toliau – atitikties patikros įstaiga), 2022 m. gegužės 16 d. raštu informavo Valstybės mokesčių administratorių, kad atsisako išduoti kasos sistemos *SKIDATA PARKING.LOGIC V29.00* atitikties deklaraciją, patvirtinančią, jog ta sistema atitinka mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techninius reikalavimus (toliau – atitikties deklaracija), nes prekybos automatų techninės priežiūros paslaugų teikėja *SIA 19 points* – ūkio subjektas, kuris buvo įregistruotas Valstybės mokesčių administratoriaus bendrojoje duomenų bazėje (registre) prieš jam pradėdant veiklą, – nepateikė *Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumi Nr. 96* (2014 m. vasario 11 d. Ministru kabineto nutarimas Nr. 96; toliau – Nutarimas dėl naudojimo) 121.⁴ dalies 4 punkte numatytų duomenų, t. y. prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminio kodo ir vykdomojo kodo.

- 3 2022 m. rugsėjo 2 d. Valstybės mokesčių administratoriaus galutiniu sprendimu, priimtu vykdant administracinę procedūrą šioje institucijoje, prekybos automatai išbraukti iš administratoriaus bendrosios duomenų bazės (registro), nes nebuvo atlikta atitikties patikra, kurią baigus būtų išduota atitikties deklaracija, patvirtinanti atitiktį mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techniniams reikalavimams.

Sprendime, be kita ko, nurodyta, kad Nutarimo dėl naudojimo 121.⁴ dalies 4 punkte nustatytas reikalavimas nelaikytinas techniniu reikalavimu ir apie jį nereikėjo pranešti Europos Komisijai pagal 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisyklės teikimo tvarka (toliau – Direktyva 2015/1535). Tame sprendime teigiama, kad elektroninių prietaisų ir įrangos techniniai reikalavimai yra pateikti *Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumi Nr. 95 „Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām“* (2014 m. vasario 11 d. Ministru kabineto nutarimas Nr. 95 „Nutarimas dėl mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techninių reikalavimų“), apie kurį buvo pranešta Europos Komisijai ir valstybėms narėms.

- 4 Pareiškėjos – SIA EUROPARK LATVIA ir Austrijoje registruota bendrovė *SKIDATA GmbH* – pateikė skundus *Administratīvā rajona tiesa* ir prašė panaikinti Valstybės mokesčių administratoriaus sprendimą.

Savo skunduose jos, be kita ko, teigia, kad registruojant prekybos automatus teisės aktuose nebuvo numatyta, jog įrenginius, įskaitant prekybos automatus, naudojančius apmokestinamieji asmenys privalo pateikti registruotos programinės įrangos arba fiskalinės atminties modulio pirminį kodą ir vykdomąjį kodą. Tokia pareiga vėliau nustatyta Nutarime dėl naudojimo. Pareiškėjos tvirtina, kad toks reikalavimas yra techninis ir apie jį turėjo būti pranešta Europos Komisijai pagal <...> Direktyvą <...> 2015/1535 <...>. Jų nuomone, kadangi apie atitinkamą reikalavimą nebuvo pranešta, nagrinėjama nuostata priimta nesilaikant tinkamos procedūros ir yra netaikytina.

Pareiškėjos nurodo, kad sudarant teisių naudotis programine įranga įsigijimo sandorius prekybos automatų naudotojas paprastai įgyja prieigą prie vykdomojo kodo (naudojimo teisę), nes šis kodas būtinas programinės įrangos funkcijoms kompiuteryje atlikti, tačiau neįgyja teisės keisti ar platinti pirminį kodą. Pirminis kodas yra *SKIDATA GmbH*, kaip prekybos automatų gamintojos, komercinė paslaptis; SIA EUROPARK LATVIA, kaip prekybos automatų naudotoja, negali teisėtai ir savarankiškai gauti ir platinti (perduoti) registruotos programinės įrangos pirminio kodo, nebent prekybos automatų gamintojas su tuo sutinka.

Norėdamas atitikties patikros įstaigai pateikti prekybos automato registruotos programinės įrangos pirminį kodą, šio automato gamintojas pirminį kodą turi pateikti tokių automatų priežiūros paslaugų teikėjui, kuris savo ruožtu perduoda jį

atitikties patikros įstaigai, o ši įstaiga tą kodą saugo tam, kad priežiūros paslaugų teikėjas registruotos programinės įrangos pirminį kodą per 24 valandas pateiktų mokesčių administratoriui, jeigu to būtų paprašyta pagal Nutarimo dėl naudojimo 121.⁴ dalies 6 punktą.

Pareiškėjos teigia, kad taip neproporcingai apribojamos teisės į intelektinę nuosavybę (naudojimas šiomis teisėmis) ir teisės neatskleisti komercinės paslapties, susijusios su prekybos automatų programinės įrangos pirminiu kodu, priklausančios šių aparatų gamintojui.

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos teisė

5 Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

„34 straipsnis[.] Tarp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai importo apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.

35 straipsnis[.] Tarp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai eksporto apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.

36 straipsnis[.] 34 ir 35 straipsnių nuostatos nekliudo taikyti prekių importo, eksporto ar tranzito draudimų arba apribojimų, jei jie yra pateisinami visuomenės dorovės, viešosios tvarkos arba visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos bei gyvybės apsaugos, nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsaugos bei pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos sumetimais. Tačiau tokie draudimai arba apribojimai neturi tapti savavališka diskriminacijos priemone ar užslėptu valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimu.“

6 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB, nustatanti informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (ir 1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/48/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką) (toliau – Direktyva 98/34).

1 straipsnio 1 punkte nurodyta: „„Gaminys“ – bet kuris pramonės gaminys, taip pat žemės ūkio ir žuvininkystės produktas[.]“

1 straipsnio 3 punkte numatyta: „„Techninė specifikacija“ – dokumente pateikti reikalavimai tokioms gaminio charakteristikoms kaip kokybės lygiai, darbiniai parametrai, sauga ar matmenys, taip pat reikalavimai parduodamo gaminio pavadinimui, terminijai, simboliams, bandymams ir bandymų metodams, pakavimui, žymėjimui ar ženklinimui etiketėmis ir atitikties įvertinimo procedūroms.“

1 straipsnio 4 punkte nustatyta: „„Kiti reikalavimai“ – gaminiui keliami kiti nei techninė specifikacija reikalavimai, kuriais siekiama apsaugoti pirmiausia vartotojus ar aplinką ir kurie turi įtakos į rinką patekusio gaminio būvio ciklui, kaip antai jo naudojimo, perdirbimo, pakartotinio naudojimo ar utilizavimo sąlygos, jeigu jos gali žymiai paveikti gaminio sudėtį, esmines savybes ar jo pardavimą.“

1 straipsnio 11 punkte nurodyta: „„Techninis reglamentas“ – techninės specifikacijos ir kiti reikalavimai arba paslaugų taisyklės, įskaitant atitinkamas administracines nuostatas, kurių būtina laikytis *de jure* ir *de facto* parduodant, teikiant paslaugą, steigiant paslaugų verslą arba naudojant valstybėje narėje ar didžiojoje jos dalyje, taip pat valstybių narių įstatymai ir kiti teisės aktai, išskyrus nurodytus 10 straipsnyje, draudžiantys gaminį gaminti, įvežti, parduoti [tiekti rinkai] ar naudoti, arba draudžiantys teikti paslaugą arba ja naudotis, arba steigti paslaugų teikėjo verslą.“

7 straipsnyje numatyta: „Valstybės narės praneša Komisijai apie visus standartizacijos institucijoms pagal 8 straipsnio 1 dalį pateiktus prašymus parengti konkrečių produktų technines specifikacijas ar standartą siekiant priimti tokiems produktams skirtą techninį reglamentą kaip techninių reglamentų projektą ir pateikia jų priėmimo priežastis.“

8 straipsnio 1 dalis. „Laikydamosi 10 straipsnio nuostatų, valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai kiekvieno techninio reglamento projektą, išskyrus tuos atvejus, kai jis tik perima visą tarptautinio ar Europos standarto tekstą, kuomet užtenka pateikti informaciją apie atitinkamą standartą; jos taip pat pateikia Komisijai pagrindimą, kodėl būtina priimti tokį techninį reglamentą, jei priežastys nėra aiškios iš projekto.“

7 Direktyva 2015/1535, kuria pakeičiama ir panaikinama Direktyva 98/34

1 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta: „„[T]echninė specifikacija“ – dokumente pateikti reikalavimai tokioms gaminio charakteristikoms kaip kokybės lygiai, darbiniai parametrai, sauga ar matmenys, taip pat reikalavimai parduodamo gaminio pavadinimui, terminijai, simboliams, bandymams ir bandymų metodams, pakavimui, žymėjimui ar ženklinimui etiketėmis ir atitikties įvertinimo procedūroms.“

1 straipsnio 1 dalies f punkte numatyta: „„[T]echninis reglamentas“ – techninės specifikacijos ir kiti reikalavimai arba paslaugų taisyklės, įskaitant atitinkamas administracines nuostatas, kurių būtina laikytis *de jure* ar *de facto* parduodant, teikiant paslaugą, steigiant paslaugų verslą arba naudojant valstybėje narėje ar didžiojoje jos dalyje, taip pat valstybių narių įstatymai ir kiti teisės aktai, išskyrus nurodytus 7 straipsnyje, draudžiantys gaminį gaminti, įvežti, parduoti [tiekti rinkai] ar naudoti arba draudžiantys teikti paslaugą arba ja naudotis, arba steigti paslaugų teikėjo verslą[.]“

1 straipsnio 1 dalies g punkte nustatyta: „,[T]echninio reglamento projektas“ – techninės specifikacijos, kito reikalavimo ar paslaugų taisyklės tekstas, įskaitant administracines nuostatas, parengtas siekiant suteikti dokumentui teisinę galią arba galiausiai jį priimti kaip techninį reglamentą, esantis tokioje parengimo stadijoje, kai dar galima daryti esminius dalinius jo pakeitimus.“

5 straipsnio 1 dalyje nurodyta <...>: „Laikydamosi 7 straipsnio, valstybės narės nedelsdamos pateikia Komisijai kiekvieno techninio reglamento projektą, išskyrus tuos atvejus, kai jis tik perima visą tarptautinio ar Europos standarto tekstą, kuomet užtenka pateikti informaciją apie atitinkamą standartą; jos taip pat pateikia Komisijai pagrindimą, kodėl būtina priimti tokį techninį reglamentą, jei tos priežastys nėra aiškios iš projekto.“

Latvijos teisė

- 8 *Likums „Par nodokļiem un nodevām“* (Mokesčių ir rinkliavų įstatymas; toliau – įstatymas)

28.¹ straipsnio 4.¹ dalyje numatyta: „Mokesčių mokėtojai gali naudoti elektroninius prietaisus ir įrangą, kurie atitinka mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techninius reikalavimus ir kurių atitiktis buvo patikrinta. Elektroninių prietaisų ir įrangos techninę priežiūrą gali atlikti techninės priežiūros paslaugų teikėjas, kurio atitiktis patikrinta pagal teisės aktus.“

- 9 Nutarimas dėl naudojimo

121.⁴ dalies 4 punkte nustatyta: „Siekdamas, kad būtų atlikta konkrečių modelių kasos aparatų, hibridinių kasos aparatų, kasos sistemų, specialių prietaisų ir įrangos, jų modifikacijų ir programinės įrangos versijų atitikties patikra, techninės priežiūros paslaugų teikėjas pateikia įstaigai techninius dokumentus gamintojo kalba ir notaro patvirtintą vertimą į nacionalinę kalbą. Techniniuose dokumentuose pateikiamas: registruotos programinės įrangos ir fiskalinės atminties modulio pirminis kodas (žmonėms suprantamai programuotojo parašytos kompiuterio instrukcijos) ir vykdomasis kodas (simbolių rinkinys, kurį kompiuteris supranta vykdydamas programuotojo sudarytą programą).“

121.⁵ dalyje nurodyta: „Per šešis mėnesius nuo šio nutarimo 121.⁴ dalyje nurodytų dokumentų gavimo atitikties patikros įstaiga techninės priežiūros paslaugų teikėjui išduoda deklaraciją, patvirtinančią, kad kasos aparato, hibridinio kasos aparato, kasos sistemos, specialaus prietaiso ar įrangos modelis, jo modifikacija ar versija atitinka mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techninius reikalavimus, <...> arba informuoja jį apie atsisakymą išduoti tokią atitikties deklaraciją; šią informaciją ji taip pat perduoda Valstybės mokesčių administratoriui.“

129.⁴ dalies 6 punkte numatyta: „Valstybės mokesčių administratoriaus bendrojoje duomenų bazėje (registre) registruojant kasos aparato, hibridinio kasos aparato,

kasos sistemos, specialaus prietaiso ar įrangos, kurią prižiūri techninės priežiūros paslaugų teikėjas, modelį ar modifikaciją, šis paslaugų teikėjas (nesvarbu, ar jis yra įrangos arba prietaiso gamintojas, ar gamintojo įgaliotasis atstovas) Valstybės mokesčių administratoriaus prašymu per 24 valandas pateikia šiam administratoriui registruotos programinės įrangos pirminį kodą.“

129.¹⁷ dalies 1 punkto 1.2.2 papunktyje nustatyta: „Valstybės mokesčių administratorius iš bendrosios duomenų bazės (registro) išbraukia: naudotojo vardu registruotus kasos aparatus, hibridinius kasos aparatus, kasos sistemas, specialius prietaisus ir įrangą: [jeigu] nesilaikoma teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techninius reikalavimus, nustatytų sąlygų. Valstybės mokesčių administratorius per 15 darbo dienų informuoja naudotoją apie išbraukimą iš bendrosios duomenų bazės (registro).“

Priežastys, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla abejonių dėl Sąjungos teisės taikymo ir aiškinimo

I

Reikalavimo pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą įtraukimas į techninio reglamento sąvoką

- 10 Mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techniniai reikalavimai nėra suderinti Europos Sąjungos teisėje. Vis dėlto laisvo prekių judėjimo nesuderintuose sektoriuose atveju turi būti laikomasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34–36 straipsnių, tarpusavio pripažinimo principo ir Direktyvos 2015/1535¹.
- 11 Prevencinės priemonės, skirtos laisvam prekių judėjimui Europos Sąjungos vidaus rinkoje apsaugoti, buvo nustatytos Direktyvoje 98/34/EB. Pagal šią direktyvą Europos Sąjungos valstybės narės privalo pranešti Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms apie techninių reglamentų projektus ir su jais susijusią informaciją, kad jie būtų išnagrinėti.

Europos Komisijos aiškinamuosiuose dokumentuose nurodyta, kad Direktyva 98/34 taikoma bandymams ir bandymų metodams, apimantiems techninius ir mokslinius metodus, taikytinus konkretaus gaminio savybėms įvertinti, taip pat atitikties vertinimo procedūroms, vykdomoms siekiant užtikrinti, kad gaminys atitiktų konkrečius reikalavimus. Tai, kad šie kriterijai įtraukti į direktyvos taikymo sritį, yra labai svarbu, nes bandymai ir atitikties vertinimo procedūros tam tikromis sąlygomis gali turėti neigiamą poveikį prekybai².

¹ *Free movement in harmonised and non-harmonised sectors*. Dokumentas pateiktas šiuo adresu: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/goods/free-movement-sectors_en.

² *European Commission, Directive 93/34/EC – An instrument of co-operation between institutions and enterprises to ensure the smooth functioning of the Internal Market – A guide to*

Atsižvelgiant į tai akivaizdu, kad vienas iš direktyvos tikslų yra vykdant prevencinę kontrolę užtikrinti ypatingą laisvo prekių judėjimo apsaugą, nes laisvas judėjimas yra vienas iš Europos Sąjungos pagrindų. Kaip priemonė šiam tikslui pasiekti nustatytas reikalavimas, kad valstybės narės turi pranešti Komisijai apie visus techninių reglamentų projektus (Direktyvos 98/34 8 straipsnio 1 dalis). Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje dėl valstybių narių pareigos pranešti apie techninius reglamentus nurodyta, kad Direktyva 98/34 siekiama leisti ūkio subjektams geriau pasinaudoti vidaus rinkai būdingais pranašumais, numatant reguliarių valstybių narių techninių reglamentų skelbimą ir suteikiant galimybę šiems subjektams įvertinti jų poveikį. Atsižvelgiant į direktyvos tikslus svarbu, kad vienos valstybės narės ūkio subjektai būtų informuoti apie kitos valstybės narės priimtus techninius reglamentus ir jų taikymą tam, kad jie galėtų žinoti galimų taikyti pareigų apimtį ir sureaguoti į šiuos tekstus, taip pat prireikus per tinkamą laikotarpį priderinti savo gaminius arba paslaugas³.

Pareigos pranešti pažeidimas laikomas esminiu procedūros pažeidimu, dėl kurio draudžiama taikyti techninius reglamentus, o nacionaliniai teismai atitinkamų techninių reglamentų turi netaikyti fiziniams asmenims⁴. Nesilaikant pareigos pranešti, netaikomos ne visos įstatymo, apie kurį nepranešta, nuostatos, o tik jame esantys techniniai reglamentai⁵.

2015 m. rugsėjo 9 d. buvo priimta Direktyva 2015/1535, kuria panaikinta Direktyva 98/34. Ir Direktyvoje 98/34, ir Direktyvoje 2015/1535 nustatytas aiškus reikalavimas, kad valstybės narės turi pranešti Komisijai apie bet kokį techninio reglamento projektą.

- 12 Direktyvos 98/34 1 straipsnio 11 punkte apibrėžta sąvoka „techninis reglamentas“ apima keturių kategorijų priemones. Šios kategorijos yra tokios: 1) „paslaugų taisyklė“, kaip ji suprantama pagal tos direktyvos 1 straipsnio 5 punktą; 2)

the procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations and of rules on Information Society services, Publications Office, 2005, p. 18.
Dokumentas pateiktas šiuo adresu:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6d8a677d-06ab-48b6-ba46-73b8150e6c51>.

³ 2016 m. vasario 4 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Baudžiamoji byla prieš Sebat Ince*, C-336/14, EU:C:2016:72, 82–83 punktai.

⁴ 1996 m. balandžio 30 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *CIA Security International SA ir Signalson SA, Securitel SPRL*, C-194/94, EU:C:1996:172, 54 punktas; 2005 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Lidl Italia Srl/ Comune di Stradella*, C-303/04, EU:C:2005:528, 23 punktas; 2010 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Baudžiamoji byla prieš Lars Sandström*, C-433/05, [EU:C:2010:184](#), 43 punktas; 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Lars Ivansson ir kt.*, C-307/13, [EU:C:2014:2058](#), 48 punktas; 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *James Elliott Construction Limited / Irish Asphalt Limited*, C-613/14, EU:C:2016:821, 64 punktas.

⁵ 2017 m. vasario 1 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Município de Palmela / Autoridade de Segurança Alimentar e Económica (ASAE) – Divisão de Gestão de Contraordenações*, C-144/16, [EU:C:2017:76](#), 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

„techninė specifikacija“, nurodyta minėtos direktyvos 1 straipsnio 3 punkte; 3) „kiti reikalavimai“, numatyti direktyvos 1 straipsnio 4 punkte; 4) nuostatos, pagal kurias „draudžia[ma] gaminių gaminti, įvežti, parduoti [tiekti rinkai] ar naudoti“, minimos direktyvos 1 straipsnio 11 punkte⁶.

Siekiant nustatyti, ar reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą, dėl kurio įvykdymo nagrinėjamas ginčas šiame teisme, yra techninis reglamentas, reikia patikrinti, ar toks reikalavimas patenka į vieną iš pirma minėtų kategorijų.

- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad nagrinėjamoje byloje nekyla abejonų, jog prekybos automatai yra „gaminys“, kaip tai suprantama pagal direktyvos 1 straipsnio 1 punktą, todėl pareiga pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą nelaikytina pirma minėta „paslaugų taisykle“, apibrėžta direktyvos 1 straipsnio 5 punkte.
- 14 Pagal Direktyvos 98/34 1 straipsnio 3 punktą „techninė specifikacija“ laikomi dokumente pateikti reikalavimai tokioms gaminio charakteristikoms kaip kokybės lygiai, darbiniai parametrai, sauga ar matmenys, taip pat reikalavimai parduodamo gaminio pavadinimui, terminijai, simboliams, bandymams ir bandymų metodams, pakavimui, žymėjimui ar ženklinimui etiketėmis ir atitikties įvertinimo procedūroms. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nurodyta, kad sąvoka „techninė specifikacija“ reiškia, jog nustatyta priemonė taikytina gaminiui ar jo įpakavimui, o reikalavimai turi būti susiję su privalomomis gaminio charakteristikomis⁷. Jeigu atitiktis tokiam reikalavimui yra *de jure* privaloma norint gaminių pateikti rinkai, reikalavimas laikytinas „technine specifikacija“⁸.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą *prima facie* nereiškia, jog prekybos automatų charakteristikos turi atitikti tam tikrus parametrus, ir iš šio reikalavimo neaišku, kokiomis charakteristikomis turi pasižymėti prekybos automatai. Vis dėlto Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nėra vienareikšmio atsakymo į klausimą, ar reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą laikytinas su charakteristikomis susijusiu

⁶ 2016 m. vasario 4 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Baudžiamoji byla prieš Sebat Ince*, C-336/14, EU:C:2016:72, 70 punktas; 2016 m. spalio 13 d. Sprendimo *Naczelnik Urzedu Celnego I w Ł. / G. M. ir M. S.*, C-303/15, EU:C:2016:771, 18 punktas; 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Lars Ivansson ir kt.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, 16 punktas; 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo sujungtose bylose *Fortuna sp. z o.o. ir kt. / Dyrektor Izby Celnej w Gdyni*, C-213/11, C-214/11 ir C-217/11, EU:C:2012:495, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija.

⁷ 2001 m. kovo 8 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Baudžiamoji byla prieš Georgius van der Burg*, C-278/99, EU:C:2001:143, 20 punktas; 2002 m. sausio 22 d. Sprendimo *Canal Satellite Digital SL / Administración General del Estado ir Distribuidora de Televisión Digital SA (DTS)*, C-390/99, EU:C:2002:34, 45 punktas; 2005 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Baudžiamoji byla prieš Lars Erik Staffan Lindberg*, C-267/03, EU:C:2005:246, 57 punktas.

⁸ 1997 m. kovo 20 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Bic Benelux SA / Belgijos valstybė*, C-13/96, EU:C:1997:173, 23 punktas.

reikalavimu, taikomu prekybos automatams (gaminiams), atliekant atitikties vertinimo procedūras, nes tokią charakteristiką (pirminį kodą) turi ne visi gaminiai. Taigi reikalavimas prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminį kodą pateikti (perduoti) atitikties patikros įstaigai galėtų būti laikomas „su charakteristikomis susijusiu“ reikalavimu, nes jis negali būti taikomas gaminiams, kurių atveju pirminis kodas (kaip charakteristika) neegzistuoja.

- 15 Dėl sąvokos „kiti reikalavimai“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 98/34 1 straipsnio 4 punktą, pažymėtina, kad šie „reikalavimai“ yra teisės normose nustatyti gaminiui keliami kiti nei techninė specifikacija reikalavimai, kuriais siekiama apsaugoti pirmiausia vartotojus ar aplinką ir kurie turi įtakos rinkai pateikto gaminio būvio ciklui, kaip antai jo naudojimo, perdirbimo, pakartotinio naudojimo ar utilizavimo sąlygos, jeigu jos gali žymiai paveikti gaminio sudėtį, esmines savybes ar jo pardavimą⁹.

Tam, kad atitikties patikros įstaiga patikrintų prekybos automatų atitiktį, būtina ir privaloma taikyti Nutarimo dėl naudojimo 121.⁴ dalies 4 punkte nustatytą reikalavimą. Jeigu prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminis kodas neperduotas, atitikties patikros įstaiga pateikia neigiamą atitikties kontrolės nuomonę, o Valstybės mokesčių administratorius tuos automatus išbraukia iš bendrosios duomenų bazės (registro), todėl jie negali būti naudojami sandoriams registruoti arba grynųjų pinigų ar kitų mokėjimo priemonių apskaitai (piniginei ir fiskalinei priežiūrai); tai praktiškai reiškia, kad apribojamas prekybos automatų pardavimas Latvijos rinkoje, nes šioje rinkoje veikiančios įmonės ir organizacijos, kurios galėtų naudoti juos tiems konkrečioms tikslams, nėra suinteresuotos įsigyti prekybos automatų, nevysiškai tinkamų naudoti vykdant komercinę veiklą. Iš to matyti, kad reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą praktiškai gali turėti įtakos prekybos automatų tiekimui rinkai (arba pardavimui).

Kartu tokiu reikalavimu siekiama ne užtikrinti vartotojų ar aplinkos apsaugą, o vykdyti valstybinę kontrolę, kaip laikomasi mokesčių registravimo pareigos. Vis dėlto reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą galėtų būti kvalifikuojamas kaip „sąlyga“, susijusi su atitinkamo gaminio naudojimu, arba, priešingai, kaip nacionalinė priemonė, priskirtina prie techninių reglamentų kategorijos, nurodytos Direktyvos 98/34 1 straipsnio 11 punkte. Nacionalinės priemonės priskyrimas prie vienos iš šių dviejų techninių reglamentų kategorijų priklauso nuo joje įtvirtinto draudimo apimties¹⁰.

⁹ 2012 m. liepos 19 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo sujungtose bylose *Fortuna sp. z o.o. ir kt. / Dyrektor Izby Celnej w Gdyni*, C-213/11, C-214/11 ir C-217/11, [EU:C:2012:495](#), 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; 2005 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Baudžiamoji byla prieš Lars Erik Staffan Lindberg*, C-267/03, [EU:C:2005:246](#), 72 punktas.

¹⁰ 2016 m. spalio 13 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Naczelnik Urzedu Celnego I w Ł. / G. M. ir M. S.*, C-303/15, [EU:C:2016:771](#), 20 punktas.

Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad Direktyvos 98/34 1 straipsnio 11 punkte nurodyta trečioji techninių reglamentų kategorija, kuri iš esmės susijusi su naudojimo draudimais, reiškia, jog nagrinėjamų nacionalinių nuostatų apimtis aiškiai peržengia tik tam tikrų konkretaus gaminio naudojimo būdų nustatymą, todėl neapsiriboja vien jo naudojimo draudimu¹¹. Trečioji kategorija, pagal kurią draudžiama gaminių gaminti, įvežti, tiekti rinkai ar naudoti, laikytina techninio reglamento forma¹².

Nagrinėjamu atveju, nors reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą neapima draudimo naudoti, fiskaliniu požiūriu dėl tokio reikalavimo, taikomo kartu su įstatymo 28.¹ straipsnio 4.¹ dalimi, reguliuojamose srityse šis draudimas praktiškai yra taikomas.

- 16 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikalavimas pateikti prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminį kodą gali būti laikomas ir „technine specifikacija“, ir „sąlyga“ arba „draudimu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 98/34. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nepateikta aiškaus atsakymo į klausimą, ar toks reikalavimas patenka į „techninio reglamento“ kategoriją ir kokiais techninių reglamentų kategorijai jis priklauso.

Taigi reikia pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą, ar Direktyvos 98/34 1 straipsnio 11 punktą turi būti aiškinamas taip, kad teisės norma, pagal kurią techninės priežiūros paslaugų teikėjas privalo pateikti atitikties vertinimo įstaigai registruotos programinės įrangos ir fiskalinės atminties modulio pirminį kodą, gali patekti į sąvoką „techniniai reglamentai“, apie kurių projektus turi būti pranešta Komisijai pagal šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalį.

II

Reikalavimo pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą laikymas importo kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemone

- 17 Kaip minėta, Latvijos teisės aktuose prekybos automatų gamintojui yra nustatyta pareiga pateikti prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminį kodą, kad būtų galima atlikti atitikties patikrą. Jeigu pirminis kodas nepateikiamas, atitikties patikros įstaiga atsisako išduoti atitikties deklaraciją, o tuo remdamasis mokesčių administratorius priima sprendimą neįtraukti prekybos automatų į bendrąją duomenų bazę (registrą), nes tie automatai neatitinka mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti skirtų elektroninių prietaisų ir įrangos techninių reikalavimų. Kai tokie techniniai reikalavimai neįvykdyti, prekybos automatai negali būti naudojami sandoriams registruoti arba gryniesiems pinigams ar kitoms mokėjimo priemonėms apskaityti ir tai praktiškai trukdo platinti pareiškėjos *SKIDATA GmbH* prekybos automatus Latvijos teritorijoje.

¹¹ 2005 m. balandžio 21 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Baudžiamoji byla prieš Lars Erik Staffan Lindberg*, C-267/03, EU:C:2005:246, 76 punktą.

¹² Ten pat. 54 punktą.

- 18 Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34–36 straipsnius yra užtikrinamas laisvas prekių judėjimas – vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos principų.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas konstatavo, kad bet kokios valstybių narių priimtose prekybos taisyklės, galinčios tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai ar potencialiai trukdyti Bendrijos vidaus prekybai, turi būti laikomos kiekybiniais apribojimams lygiaverčio poveikio priemone¹³. Teisingumo Teismo argumentai išaiškinti Sprendime *Cassis de Dijon*, kuriame buvo įtvirtintas principas, kad kiekvieną produktą, teisėtai pagamintą ir tiekiamą rinkai kurioje nors valstybėje narėje, vadovaujantis sąžiningomis, įprastomis tos valstybės taisyklėmis ir gamybos procesais, turi būti leidžiama parduoti bet kurios kitos valstybės narės rinkoje¹⁴.

Nors priemone nesiekama reguliuoti valstybių narių tarpusavio prekybos prekėmis, lemiamas veiksnys yra priemonės poveikis, tikras ar potencialus, Bendrijos vidaus prekybai. Pagal šį kriterijų laisvo prekių judėjimo kliūtys, atsirandančios, nesant suderintų teisės aktų, dėl to, kad iš kitų valstybių narių, kuriose prekės teisėtai gaminamos ir tiekiamos rinkai, įvežamoms prekėms taikomos taisyklės dėl reikalavimų, kuriuos šios prekės turi atitikti (pavyzdžiui, reikalavimų, susijusių su jų pavadinimu, forma, dydžiu, svoriu, sudėtimi, pateikimu, žymėjimu ar pakavimu), yra lygiaverčio poveikio priemonės, net jei tos taisyklės vienodai taikomos visiems gaminiams, jeigu šio taikymo negalima pateisinti bendrojo intereso tikslu, kuris gali būti viršesnis už laisvo prekių judėjimo reikalavimus¹⁵.

Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje lygiaverčio poveikio priemonėmis, draudžiamomis pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34 straipsnį, taip pat laikė nacionalines nuostatas, pagal kurias kitoje valstybėje narėje teisėtai pagamintiems ir rinkai tiekiamiems gaminiams taikoma papildoma kontrolė, nepažeidžiant Bendrijos teisėje numatytų ar leidžiamų išimčių¹⁶.

¹³ 1974 m. liepos 11 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas *Procureur du Roi / Benoît ir Gustave Dassonville*, C-8/74, EU:C:1974:82, ir 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Europos Bendrijų Komisija / Austrijos Respublika*, C-320/03, EU:C:2005:684, 63–67 punktai.

¹⁴ 1979 m. vasario 20 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas *Rewe-Zentral AG / Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*, C-120/78, EU:C:1979:42.

¹⁵ 1979 m. vasario 20 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Rewe-Zentral AG / Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*, C-120/78, EU:C:1979:42, 6, 14 ir 15 punktai; 1997 m. birželio 26 d. sprendimo *Vereinigte Familienpress Zeitungsverlags- und vertriebs GmbH v Heinrich Bauer Verlag*, C-368/95, EU:C:1997:325, 8 punktas; 2003 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Deutscher Apothekerverband eV / 0800 DocMorris NV ir Jacques Waterval*, C-322/01, EU:C:2003:664, 67 punktas.

¹⁶ 2002 m. sausio 22 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Canal Satélite Digital SL / Administración General del Estado ir Distribuidora de Televisión Digital SA (DTS)*, C-390/99, EU:C:2002:34, 36 ir 37 punktai; 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimo *ATRAL SA / Belgijos valstybė*, C-14/02, EU:C:2003:265, 65 punktas.

Vis dėlto Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34 straipsnio taikymo sritis buvo apribota Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimu *Keck*, kuriame nustatyta, kad minėtas straipsnis netaikomas tam tikroms prekybą reglamentuojančioms nuostatomis, jeigu šios nuostatos yra nediskriminacinės, t. y. jeigu jos taikomos visiems atitinkamiems ūkio subjektams, vykdančiams veiklą nacionalinėje teritorijoje, ir turi vienodą teisinį bei faktinį poveikį nacionalinių gaminių ir gaminių iš kitų valstybių narių tiekimui rinkai¹⁷. Iš tiesų jeigu šie reikalavimai yra įvykdyti, tai, kad tokios taisyklės taikomos gaminių iš kitos valstybės narės, atitinkančių šios valstybės nustatytus reikalavimus, pardavimui, negali trukdyti šiems gaminiams patekti į rinką arba jiems sudaryti daugiau kliūčių nei nacionaliniams gaminiams¹⁸. Kartu tos priemonės, kurios turi net ir nedidelį poveikį gaminių patekimui į rinką (*market access*), nelaikomos prekybą reglamentuojančiomis nuostatomis¹⁹. Tokios priemonės nepatenka į Sprendime *Keck* nustatytos taisyklės taikymo sritį, todėl automatiškai neatitinka reikalavimų²⁰.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 36 straipsnyje taip pat pabrėžiama, kad priemonės turi daryti tiesioginį poveikį saugotiniams viešiesiems interesams ir neturi būti griežtesnės nei būtina (proporcingumo principas). Be to, Sprendime *Cassis de Dijon* Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pripažino, kad valstybės narės gali nustatyti išimtis, kurioms netaikomas lygiaverčio poveikio priemonių draudimas, remdamosi privalomaisiais reikalavimais (be kita ko, susijusiais su fiskalinės priežiūros veiksmingumu, visuomenės sveikatos apsauga, komercinių sandorių sąžiningumu ir vartotojų apsauga).

Minėtais Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimais yra pagrįstas tarpusavio pripažinimo principas.

- 19 Reikalavimas pateikti prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminį kodą taikomas visiems prekybos automatams (ir importuotiems, ir vietoje pagamintiems gaminiams), todėl jis nėra diskriminacinis²¹. Reikalavimas pateikti

¹⁷ 1993 m. lapkričio 24 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo sujungtose bylose *Baudžiamosios bylos prieš Bernard Keck ir Daniel Mithouard*, C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905, 16–17 punktai.

¹⁸ 1993 m. lapkričio 24 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas *Baudžiamoji byla prieš Bernard Keck ir Daniel Mithouard* (žr. minėto Sprendimo *Keck ir Mithouard* 17 punktą).

¹⁹ 1997 m. liepos 9 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo sujungtose bylose *Konsumentombudsmannen (KO) / De Agostini (Svenska) Förlag ir TV-Shop i Sverige AB*, C-34/95–C-36/95, EU:C:1997:344, 43 punktas; 2009 m. vasario 10 d. Sprendimo *Europos Bendrijų Komisija / Italijos Respublika*, C-110/05, EU:C:2009:66, 58 punktas.

²⁰ 2012 m. balandžio 26 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Asociación Nacional de Expendedores de Tabaco y Timbre (ANETT) / Administración del Estado*, C-456/10, EU:C:2012:241, 38–42 punktai.

²¹ 1977 m. kovo 16 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Europos Bendrijų Komisija / Prancūzijos Respublika*, C-68/76, EU:C:1977:48, 14 punktas.

ši kodą, t. y. kodą, kuris pats įtrauktas į prekybos automatų programinę įrangą, taip pat reiškia, kad Latvijos teritorijoje nėra draudžiama parduoti prekybos automatų, o tik nustatyta, kad šiuo atžvilgiu fiskaliniu požiūriu reguliuojamose srityse turi būti atliekama atitikties patikros procedūra, per kurią reikia pateikti prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminį kodą, ir kad tokia procedūra turi būti vykdoma neatsižvelgiant į tai, ar ji jau buvo atlikta prekybos automatų gamybos šalyje (bylos medžiagoje nėra informacijos apie tai, ar toks reikalavimas nustatytas Austrijoje arba kitose Europos Sąjungos šalyse, kuriose pareiškėja *SKIDATA GmbH* platina prekybos automatus). Kaip pripažino Latvijos automobilių stovėjimo aikštelių ir garažų eksploatuotojų asociacija, įvertinusi turimus „sertifikuotus“ prekybos automatus, šiuo metu Latvijos rinkoje nėra siūlomas nė vienas pažangus pasaulyje pripažintų gamintojų techninis sprendimas, skirtas automobilių stovėjimo aikštelėms valdyti; praktiškai tai galima paaiškinti tuo, kad šie prekybos automatų gamintojai nenori atskleisti registruotos programinės įrangos pirminio kodo, nes jis priklauso prekybos automatų gamintojui ir jam taikoma intelektinės nuosavybės teisių apsauga – patentų (tam tikriems programinės įrangos komponentams taikoma patentų apsauga) ir autorių teisių apsauga, taip pat komercinės paslapties apsauga. Jeigu prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminis kodas pateikiamas trečiosioms šalims, kyla pavojus, kad jis gali būti panaudotas kitais tikslais, pavyzdžiui, konkuruojantiems gaminiams sukurti arba programinei įrangai modifikuoti; vis dėlto Latvijos teisėje nebuvo išspręsti klausimai, susiję su vykdant atitikties kontrolę dalyvaujančių institucijų (techninės priežiūros paslaugų teikėjo, atitikties patikros įstaigos ir prireikus mokesčių administratoriaus) paskesniais veiksmais dėl pateikto pirminio kodo (įskaitant bandymus ir saugojimą), kuriais būtų užtikrintas registruotos programinės įrangos pirminio kodo saugumas. Būtent dėl šios priežasties pareiškėja *SKIDATA GmbH* nesutiko pateikti prekybos automatų registruotos programinės įrangos pirminio kodo.

Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad pagal Latvijos teisės aktus yra sudėtingiau ir brangiau importuoti prekybos automatus, o tai gali atgrasyti suinteresuotus ūkio subjektus (įskaitant pareiškėją *SKIDATA GmbH*) nuo šių automatų tiekimo Latvijos rinkai, jeigu jų negalima naudoti sandoriams registruoti arba gryniesiems pinigams ar kitoms mokėjimo priemonėms apskaityti (pinigų ir mokesčių srityje). Vadinas, reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą nėra tiekimo rinkai sąlyga, kaip tai suprantama pagal pirma minėtą Sprendimą *Keck ir Mithouard*, ir gali būti laikomas importo kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemone.

Dėl to reikia pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą, ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad reikalavimas atitikties patikros įstaigai pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą gali būti laikomas importo kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemone.

- 20 Jeigu šis reikalavimas laikytinas importo kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemone, reikia išnagrinėti, ar toks reikalavimas, atsižvelgiant į jo

ribojamąjį poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, gali būti pateisinamas vienu iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 36 straipsnyje nurodytų pagrindų arba vienu iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje pripažintų privalomųjų bendrojo intereso pagrindų ir prireikus ar toks apribojimas yra tinkamas siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti²².

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ne kartą yra pripažinęs, kad tokius teisės aktus, kuriais ribojamos pagrindinės laisvės (įskaitant laisvą prekių judėjimą), galima pateisinti mokesčių kontrolės veiksmingumu²³. Kaip matyti iš Nutarimo dėl naudojimo parengiamųjų dokumentų, šiuo nutarimu siekiama užtikrinti, kad būtų mokami mokesčiai, užkertant kelią kišimuisi į kasos aparatų programinę įrangą ar dizainą²⁴. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas daro išvadą, kad reikalavimas perduoti registruotos programinės įrangos pirminį kodą turi teisėtą tikslą, t. y. tikslą užtikrinti fiskalinę priežiūrą ir atitinkamus patikros įgaliojimus, kuriais užkertamas kelias galimam mokėjimų neapskaitymui arba mokesčių nemokėjimui. Be to, šis reikalavimas atrodo tinkamas tokiam tikslui pasiekti.

Vis dėlto kyla klausimas, ar reikalavimas pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą yra būtinas siekiamam tikslui įgyvendinti. Valstybės mokesčių administratorius paaiškino, jog būtent dėl pirminio kodo ir vykdomojo kodo pateikimo galima užtikrinti, kad būtų gauta visa informacija, nes yra galimybė į pirminį kodą įtraukti paslėpto pirminio kodo funkcijas (subkompilijuojant vykdomąjį kodą, o dėl to gali būti ištrinti duomenys); tai daroma taikant įvairius metodus ir būdus. Kartu kyla abejonių dėl būtinumo, nes kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse pareiškėja atitinkamoms patikros atlikti pateikia prekybos automatams skirtą taikomųjų programų sąsają (*Application Programming Interface*, API), kuri *SKIDATA GmbH* taikomąją programinę įrangą jungia su atitikties patikros įstaigų programine įranga, ir atitikties patikros įstaiga naudodamasi ta sąsaja gauna visą būtiną informaciją apie

²² 2003 m. birželio 19 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Europos Bendrijų Komisija / Italijos Respublika*, C-420/01, EU:C:2003:363, 29 punktas; 2004 m. vasario 5 d. Sprendimo *Europos Bendrijų Komisija / Italijos Respublika*, C-270/02, EU:C:2004:78, 21 punktas.

²³ 1992 m. sausio 28 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Hanns-Martin Bachmann / Belgijos valstybė*, C-204/90, EU:C:1992:35, 18 punktas; 1997 m. birželio 15 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo *Futura Participations SA ir Singer / Administration des contributions*, C-250/95, EU:C:1997:239, 31 punktas; 1999 m. spalio 28 d. Sprendimo *Skatteministeriet / Bent Vestergaard*, C-55/98, EU:C:1999:533, 23 punktas.

²⁴ *Ministru kabineta noteikumu projekta „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība“ sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)* (Pirminė ataskaita dėl Ministru kabineto nutarimo „Elektroninių prietaisų ir įrangos naudojimo mokesčiams ir kitiems mokėjimams registruoti tvarka“ projekto poveikio vertinimo (parengiamasis dokumentas)). Ataskaita pateikiama šiuo adresu: https://likumi.lv/wwraksti/ANOTACIJAS/TAP/2005/FMANOT_160913_KA_LIETOSAN.28.50.DOC.

mokėjimus. Kaip paaiškino pareiškėja, kiekviena prekybos automatų programinės įrangos versija, taip pat jos atnaujinimai tikrinami ir automatiškai, ir rankiniu būdu, įskaitant duomenų bazės vientisumo patikras, be to, sistema yra reguliariais intervalais tikrinama pagal standartus PCI DSS (*Payment Card Industry Data Security Standard*), taip užtikrinant, kad programinės įrangos duomenys nebūtų pakeisti. Pažymėtina, kad pareiškėja *SKIDATA GmbH* sutiko pateikti pirminio kodo dalį, susijusią su mokėjimų ir mokesčių registravimu, kad būtų galima atlikti prekybos automatų atitikties patikrą, tačiau atitikties patikros institucija nepritarė tokiai pozicijai ir pareikalavo pateikti visą prekybos automatų programinės įrangos pirminį kodą; praktiškai tokia priemonė labiau riboja pareiškėjos *SKIDATA GmbH* teises. Šiuo klausimu taip pat pažymėtina, kad bylos medžiagoje pateiktuose dokumentuose nėra jokios informacijos, dėl kurios kiltų abejonių dėl galimo pareiškėjų ar techninės priežiūros paslaugų teikėjo nesąžiningumo.

Taigi reikia pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui klausimą, ar reikalavimas perduoti registruotos programinės įrangos pirminį kodą yra proporcingas atsižvelgiant į mokesčių kontrolės veiksmingumą.

Rezoliucinė dalis

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnį <...> *Administratīvā rajona tiesa*

nusprendžia

pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką, 1 straipsnio 11 punktą turi būti aiškinamas taip, kad teisės norma, pagal kurią techninės priežiūros paslaugų teikėjas privalo pateikti atitikties vertinimo įstaigai registruotos programinės įrangos pirminį kodą, gali patekti į sąvoką „techniniai reglamentai“, apie kurių projektus turi būti pranešta Komisijai pagal minėtos direktyvos 8 straipsnio 1 dalį?

2. Ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad reikalavimas atitikties patikros įstaigai pateikti registruotos programinės įrangos pirminį kodą gali būti laikomas importo kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemone?

3. Jeigu į pirmesnį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar tokia priemonė gali būti laikoma proporcinga atsižvelgiant į mokesčių kontrolės veiksmingumą?

Bylos nagrinėjimas sustabdomas, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą.

Šis sprendimas galutinis ir neskundžiamas.

<...>

[parašas]

DARBINIS VERTĪMĀS